

MARTTILAINEN

Oman koulun disko	4
Martinniemen nettisivut	6
Katsastus-teatterimatka	8
Kyläsuunnitelma	11

Kansankynttilästä led-valoksi

Peipposen kevätlaulu pihakoivussa, hevonen metsätiellä, hiljaisuus ja hohtava hanki Küminkijoella... Siinä ensikosketus Martinniemeen. Eihän sitä voinut vastustaa! Muistan hyvin, kun kaverimme kirkolta varoitteli, että älkää nyt ainakaan Marttiin muuttako. Kyllä vaan muutettiin ja ei ole tarvinnut katua!

Toki ymmärrän hänen kauhisteluaan. Tuolloin, vuonna 1988, Martinniemeen ei ollut pyörätietä, ei katuvaloja ja onnikka kulki harvakseltaan. Aloitin työni Haukiputaan kunnan opettajana Putaan koululla. Koulupäivä alkoi jo 7.50 ja eräänkin kerran vein poikani tarhaan kerrostalolle potkurilla, jolloin jouduimme lähtemään kotoa jo ennen seitsemää. Iltapäivän aurinko oli sulattanut asfaltin ja tulomatka oli mieleenpainuva. Putaan koulu oli ihana oppimisympäristö lapsille. Toki siellä oli alkeellista; vesiämpäri ja taulusieni nurkassa ja parakkivessat pihalla, mutta myös Sirkkan aamulla lämmittämien kakluunien tuoksu ja erilainen lämpö. Samoihin aikoihin Kelloon oli valmistunut uusi yläaste ja kontrasti oli aikamoinen.

Siirryin opettajaksi Martinniemen uudelle koululle, joka oli tosin valmistunut jo 1955. Samoissa tiloissa toimi Vahtolan erityiskoulu, joka sittemmin lakkautettiin. Lauri ja Jorma istuivat vastapäätä pöytää rehtorinkansliassaan. Lasi-ikkunan takana Sirkka, Erkki, Juha, Irma, Tuula, Ari ja monet muut viettivät leppoisaa välituntia. Heistä vielä välitunneilla kanssani Arja, Kari, Helena ja Auli, mutta nykyajalle ominainen kiire on valitettavasti siirtynyt koulumaailmaankin. Ennen kesäloman jälkeen käytiin rauhallinen kierros kesän kuulumisista, mutta ei enää.

Koulu on muutenkin muuttunut paljon. Vielä opiskeluaikani käytettiin spriiimonisteita. Kauan kaivattu koulumme remontti toteutettiin 2000-luvun puolivälissä. Nyt luokissa on tietokoneet ja videotykit ja piha on viihtyisä ja turvallinen välituntipaikka. Hyvä niin! Kansainvälisyys on tullut kouluihin. Meidänkin koulumme on ollut kaksi kertaa mukana Comenius-projektissa, joka lähentää Euroopan maiden lapsia toisiinsa. Martin-

niemen lapset ovat saaneet kirjeitä ystäviltään mm. Espanjasta, Puolasta, Italiasta, Ruotsista ja Belgiasta.

Joskus kollegani ihmettelivät, että miten viitsin olla opettajana samalla kylällä kuin missä asun. Se ei ole ollut minulle koskaan ongelma. Kerran työmatkalla puutuin poikien tappeluun ja heti tuli kipakka vastaus, että nyt ei olla koulussa. Mietin hetken ja sanoinkin puuttuvani asiaan heidän naapurinaan. Sopusynty kaikkein välille. Kyllähän opettajan rooli ja ammatti on aika julkinen ja tietyllä tavalla vapaasti arvosteltavissa. Se johdattaa meitä, että jokaisella meistä on omat kokemuksensa opettajista. Valmistuttuani välillä jopa häpesin ammattiani, kun serkkupojat siitä muutaman kerran ilkuivat. Onneksi en enää! Paras kiitos työstä ovat lapset ja se, että joka päivä on kiva lähteä töihin. Sujuva yhteistyö vanhempien kanssa ja entisten oppilaiden jutut ovat ”lisäbonusta”.

Martinniemi on ihana kasvupaikka ja poikieni lapsuusajasta täällä olen onnellinen. Usein sanon oppilailteni, että arvostakaa tätä ympäristöä ja kotikyläämme ja löytäkää sen mahdollisuudet!

Marja-Liisa Härmä (e. Rankka)

Satu Koho

Martilainen

Martilainen on Martinniemen kyläyhdistyksen julkaisema kylälehti. Lehti on saanut julkaisuavustusta Pohjois-Pohjanmaan Kulttuurirahastolta ja Haukiputaan kunnan sivistystoimelta.

Toimituskunta: Satu Koho, Tiina Järvelä, Aarne Vuononvirta ja Hannu Gummerus.

Levikki: n. 1200 kpl. Lehti ilmestyy Martinniemen, Häyryseniemen, Putaankylän ja Parkumäen alueella.

Ilmoitushinnat:

86,5mm x 44mm – 40€
 86,5mm x 88mm – 90€
 86,5mm x 266mm – 170€
 179mm x 88mm – 140€
 179mm x 266mm – 250€

Jutut, ilmoitukset, juttuvinkit ja palautteet: martilainen@martinniemi.fi tai Martinniemen kyläyhdistys ry, Repolantie 15 B 1, 90850 Martinniemi.

Kansikuva: Katsastusnäytelmän juliste.
 Valokuva: Kati Leinonen. Kuvankäsittely: Tuija Karén

Menneen ja tulevan välissä - tämä päivä

Vuodenvaihte on menneiden asioiden puntarointia, miten asiat vuoden aikana ovat menneet ja mitä surua ja iloa vuosi on tuonut tullessaan. Vuodenvaihteessa ovat myös ajatukset siinä mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Toivottavasti siihen mahtuu unelmia ja toivori-kasta mieltä, mutta tuntematon tulevaisuus luo myös herkästi pelon varjoja. Käsillä on kuitenkin tämä päivä, jossa yhdistyvät mennyt todellisuus ja tulevaisuuden haaveet tai pelot. Miten tässä menneen ja tulevan välissä tahtoisin ottaa tämän päivän vastaan, jotta voisin elää sen aidosti ja kokonaisesti?

Martinniemen vilkas historia siivittää ajatuksiani ja ihmisten kanssa käytyjä keskusteluita usein menneen kohtaamiseen. Alueella työtä tehdessäni, kuhmolaisena Kainuun korpien kasvattina, olen saanut arvokkaan etuoikeuden kuulla monia elämäntarinoita, jotka kertovat Näлкämaan laulusta nousevasta sitkeydestä. Elettyn elämän tarinoista on kasautunut kiehtovia mielikuvia elämästä, jota Martinniemessä on eletty vilkkaina työntäyteisinä vuosina. Elämäntarinoissa on niin yhteistä onnen ja vastuksien nivoutumien yhteen elämäni viisaudeksi, jonka varassa eletään tätä päivää. Menneisyyden arkisesta elämästä nousee elämän voima, vahvuus tähän päivään.

Seurakunnan työntekijänä olen martinniemeläisiä kohdatessani paljon kokenut avoimuutta ja rehellisyyttä, mutta myös arkaa varauksellisuutta. Aran varauksellisuuden keskellä tulisi aina olla herkkänä. Miten osaisin kuulla sen, mikä on jäänyt kuulematta. Miten osaisin antaa niin ison tilan, että siihen mahtuisi kunnioittava oikeus omaan ainutlaatuihin tiehensä? Hengellisyys, joka martinniemeläisyydestä nousee, on arkista ja siksi niin todellista. Uskon voi kyseenalaistaa, siitä voi olla eri mieltä. Mielestäni se on paljon enemmän kuin sokea myötäily. Ajattelen, että se on arjen työn tuomaa rehellisyyden selkärankaa, jonka varassa on hyvä seistä.

Marttilaisen vuosikerta 2011

Marttilaisen rahoitusosuutta Haukiputaan kunnalta ja Suomen Kulttuurirahastolta on tämän lehden jälkeen jäljellä yhden lehden verran. Lehden huhtikuun numero on siis rahoituksen osalta selvä. Koska toimituskunta ei tässä vaiheessa tiedä varmasti koko ensi vuoden tilannetta, emme voi taata lehdelle huhtikuun jälkeen jatkoa. Jos päätät maksaa kyläyhdistyksen jäsenmaksun vuodelle 2011 (tilisiirto lehden sivulla 6), tämä ei vielä takaa kuin huhtikuun numeron ilmestymisen. Vaikka marttilainen ei ilmestyisikään jatkossa, niin kyläyhdistys on monessa muussa asiassa tukemassa Martinniemeä ja marttilaisia. Iloista uutta vuotta Marttilaisen toimituskunnan puolesta.

Hannu Gummerus

Historiallinen menneisyys on pohja, jonka päälle monet asiat Martinniemessä ovat rakentuneet. Uudet Martinniemen muuttaneet nuoret perheet ovat tuoneet mukanaan tulevaisuutta. Heidän mukanaan on tullut uutta tuulta, joka eläköön tässä päivässä sulassa sovussa historiallisen menneisyyden kanssa ja rikastuttakoon elämää. Martinniemi on täällä oma kyläkuntansa, jossa on oivat puitteet luoda omaa me-henkeä.

Seurakuntana tahdomme olla keskellä kylää. Tahdomme kuulostella ja löytää martinniemeläisyyteen sopivan tavan olla läsnä sanomamme kanssa. Tahdoisimme olla purkamassa myös niitä raja-aitoja, jotka ovat aiheuttaneet varauksellisuutta seurakuntaa kohtaan. Tärkeintä on se, että saamme olla ja meidät voisi löytää silloin, kun joku meitä välittämisen sanomamme kanssa tarvitsee tai etsii. Jumalalla ei ole maailmassa kuin ihmisten kädet. Aina kun välitämme ja rakastamme, viemme arjen teoissa Jumalan rakkauden viestiä eteenpäin. Silloin kädet puhuvat sellaista arjen saarnaa, jota ei pappikaa pysty saarnastuolista saarnaamaan.

Uuden vuoden alussa, eletään tässä päivässä menneisyyden viisaudella ja tulevaisuuden toivolla!

Laila Rantakokko
Haukiputaan seurakunnan diakoniatyöntekijä

Seurakunnan toimintaa Martinniemen seurakuntakodilla keväällä 2011

- * Sanajumalanpalvelukset su klo 16 9.1., 13.2., 13.3., 3.4. ja 29.5.
  - * Juttukahvila joka toinen torstai alkaen 27.1. klo 13.
  - * Perhekerho perjantaisin alkaen 14.1. klo 9.30.
  - * Nuorten avoimet ovet keskiviikkoisin alkaen 19.1. klo 18
  - * Rippikoululaisten avoimet ovet kts. tarkemmin www.alakkonäämua.fi.
  - * Varhaisnuorten kerhot alkavat viikolla 2.
  - * Laskiaistapahtuma yhteisvastuukeräyksen hyväksi la 5.3. klo 11–13.
  - * Perheenpäivä sunnuntaina 3.4. (päivän ohjelma tarkentuu myöhemmin).
- Tilaisuuksista tarkemmin Rantapohjan ja Rauhan tervehdyksen kirkollisista.

Oman koulun diskossa on kiva ja turvallista

Diskoillan isäntinä ja emäntinä touhuavat kuutosluokkien oppilaat. Puffettipöytää hoidetaan vuorotellen.

Martinniemen koulussa vietetään diskoiltaa tutussa seurassa, vanhempien valvonnassa.

Kello käy kuutta marraskuisena perjantai-iltana. Kuudesluokkalaisten pojat järjestelivät karkkeja, pop cornea ja limutölkkejä puffettipöytään koulun aulassa. Tytöt virittelivät onnenpyörää upeine palkintoineen: on kirjoja, koulutarvikkeita, pelejä... Pekka-ope, illan tiskijukka ja valomes-tari, testaa äänentoistoa juhlasalissa. Hänen apunaan hää-rää Taivalojan perheessä asuva belgialaisnuorukainen Kili-an, joka opiskelee vaihto-oppilaana Haukiputaan lukiassa. Valvojiksi saapuneet kuutosten vanhemmat kertaavat illan pelisääntöjä.

– Vaatteet jätetään naulakoille, mutta sinne ei saa jäädä notkumaan. Käytössämme ovat vain ala-aulan käytävä ja

juhlasali, joten vessoja kauemmas ei mennä, valvojat jutellevat.

Martinniemen koulun ulko-oven eteen muodostuu pitkä, kiemurteleva jono. Joukossa näkyy aikuisia, jotka ovat saattelemassa lapsiaan perjantai-illan pippaloihin. Soma-ti pukeutunut ekaluokkalainen puristaa tiukasti isänsä kät-tä. Kumpuakohan jänskättää enemmän, pikkutyttöä vai is-kää? Reippaasti he kuitenkin astuvat ovesta sisään, ja kohta elämänsä ensimmäiseen diskoon saapuva koululainen saa leiman kämmenselkäänsä. Isä vaihtaa pari sanaa valvojien kanssa ja lupaa tulla hakemaan tyttärensä, ennen kuin bi-leet päättyvät.

– Nyt tulee Letkajenkka! Tätähän te toivoitte jo viime vii-kolla. Tarkoitus on tehdä Martinniemen historian pisin let-ka, joten kaikki mukaan! Vasen, vasen, oikea, oikea, eteen, taakse... tiskijukka kuuluttaa.

Kohti leirikoulua

Illan ohjelmassa on siis disko Martinniemen koulun omille oppilaille. Illan tuotto menee järjestäjille, kuudesluokkalaisille. Se käytetään huhtikuussa toteutettavaan leirikouluun. Kolmen vuorokauden reissu suuntautuu Kuusamon Oivankiin.

Mitä kaikkea leirikoulun eteen on tehty, reissun ”puuhattäti”, oppilaiden vanhempia edustava Mari-Susanna Kynkäänniemi?

– Loppujen lopuksi olemme tehneet tosi vähän. Oppilaat ovat laittaneet viime huhtikuusta lähtien leirikoulutilille kymmenen euroa kuukaudessa. Tämä disko mukaan luettuna olemme pitäneet kaksi diskoa koulun tiloissa.

– Lisäksi olemme myyneet karkkibokseja ja kynttilöitä. Oppilaat ovat opettajien kanssa pitäneet koulussa vappurihan ja puffetteja silloin tällöin. Nyt ennen joululomille siirtymistä meillä on jo varat kivasti kasassa. Järjestämme todennäköisesti vielä ennen joulua myyjäiset ja kovasti odotetun diskon. Koulujen välisissä hiihtokilpailuissa Virpinielessä pidämme puffettia.

Oletko kokenut varojenkeruun vetämisen raskaaksi? Miten kiitettävästi vanhemmat ovat olleet mukana? Entä oppilaat ja opettajat?

– En ole missään vaiheessa tuntenut tehtävää raskaaksi, vaikka itse raskaana olenkin! nauraa Mari-Susanna, jonka lisäksi vanhempainryhmässä touhuavat Eeva-Kaisa Taivaloja, Sari Niskanen, Anu Pakkala ja Jaana Holappa.

– En voi moittia muitakaan vanhempia, etteivätkö he olisi olleet aktiivisesti mukana. Hyvin ovat karkkeja ja kynttilöitä myyneet ja panoksensa antaneet, koululaisista puhumattakaan! Nämä ovat tosi reippaita kuudesluokkalaisia. Heidän kanssaan on ollut ilo työskennellä, ja hyvin he ovat aina hommansa hoitaneet.

Opettajillehan leirikoulun varainkeruu on vapaaehtoista.

Ekaluokkalainen Magdaleena Savolainen (oik.) viihtyy diskossa ystävänsä Emma Haapalan kanssa.

– Silti opettajamme Kähkösen Pekka ja Pesosen Eliina ovat olleet aina kaikessa touhussa mukana, mistä oppilaatkin ovat olleet iloisia! Mari-Susanna kehuu.

Neljäsluokkalainen Veeti Karvonen (oik.) ja ekaluokkalainen Jaakko Muuri ovat serkuksia. Jaakko muuten kruunattiin diskossa poikien tanssikilpailun voittajaksi.

Viatonta ja puhdasta

Mari-Susanna kertoo, että meno diskoissa on aina ollut rauhallista, ja esimerkiksi juokseminen on kiellettyä.

– Tämänikäisten lasten kanssa pärjätään loistavasti! Meitä on mukana on aina vähintään kuusi vanhempaa valvojen roolissa. Diskommehan on tarkoitettu ainoastaan Martinniemen koulun omille 1.–6. luokan oppilaille, eli suurin piirtein kaikki tuntevat toisensa.

– Olemme saaneet lapsia tuovilta ja hakevilta vanhemmilta runsaasti positiivista palautetta siitä, että lapset ovat turvallisisa käsissä. Jotkut vanhemmat jäävät itsekin joksikin aikaa seuraamaan diskon touhuja.

Mari-Susanna jatkaa, että lapset pitävät kovasti diskoilusta ja puhuvat siitä vielä monta päivää tapahtuman jälkeenkin. He tulevat nauttimaan puffetin herkuista, onnenpyörän pyöryksistä, tanssimisesta, hyvästä musiikista ja kave-reidensa seurasta. Kuutosluokkien oppilaat järjestävät diskoon muutakin kivaa ohjelmaa, kuten limboamista ja tanssikisoja.

Mitä vastaisit heille, jotka arvostelevat alakoululaisille järjestettäviä diskoja?

– Jos meno vähänkin epäilyttää, tulkaa katsomaan paikan päälle, miltä täällä näyttää. Valitettavasti joillakin vanhemmilla on diskoja kohtaan aivan väärä ennakkoluuloja. Tämänikäisillä diskoilu on viatonta ja puhdasta, eikä kenenkään lapsen yksityisyyttä loukata millään tavoin, Mari-Susanna vastaa.

Disko päättyy kello 21. Järjestäjien ilta jatkuu vielä hetken, sillä puffettipöydät puretaan, roskat kerätään ja lattiat mopataan. Kun paikat on saatu järjestykseen, pääsevät Martinniemen koulu ja sen reippaat kuudesluokkalaiset ansaituille unille.

Teksti ja kuvat: Satu Koho

Martinniemielle omat nettisivut

Martinniemi.fi-sivusto perustettiin vuonna 2007, kun Martinniemen kyläyhdistys ry esitti Kurtinhaudan rantametsän, viereisen kalasataman ja Mustankarin alueelle vapaa-ajankeskusta. Tuossa vaiheessa sivusto palvelikin Martinniemen vapaa-ajankeskushankkeen tiedotusta ja esittelyä. Sivusto toimi myös kyläyhdistyksen tiedotuskanavana.

Vuoden 2008 lopulla kyläyhdistyksen hallitus päätti aloittaa sivuston kehittämisen kaikkia entisiä, nykyisiä ja tulevia marttilaisia palvelevaksi sekä Martinniemeä esitteleväksi sivustoksi. Perustettiin nettityöryhmä – allekirjoittanut yhte-

nä jäsenenä – jonka tehtäväksi kehitystyö annettiin. Ryhmä lähti työstämään aihetta ja sai luotua pohjaa sille, mitä sivustolta halutaan. Onneksi saimme avuksemme ammattilaisen, Kai Skiftesvikin, jolloin asia lähti etenemään konkreettisesti. Kai työsti sivuston sisältöä valmiiksi, ja kyläyhdistyksestä tuli nettisivujen hallinnoija ja sisällön tuottaja.

Niin sitten koitti tämän vuoden lokakuu ja Martinniemi.fi saatiin lopulta avattua internetissä. Kyseessä ovat martinniemiäisten omat nettisivut. Etusivu on lyhyttä esittelyä ja uusimpia uutisia varten. Muilta sivuilta löytyy kylän esittely – mitä se on tänään ja mistä tähän päivään on tullu. Tarkoituksena on, että marttilaiset löytäisivät tarvitsemansa paikalliset palvelut ja harrastusmahdollisuudet helposti omilta sivuiltaan. Kyläyhdistys kertoo sivuilla toiminnastaan, toimijoistaan ja tavoitteistaan ja toivoo samalla aktiivisia jäseniä mukaan. Kuvagalleriassa esitellään, mitä mukavaa saadaan yhdessä aikaiseksi, kun vain tahtoa ja tekiäisiä riittää. Totta kai Marttilainen-lehti on myös sivustolla ja linkit sellaisille nettisivuille, joissa Martinniemi ja marttilaisuus näkyvät.

Sivuston on tarkoitus elää ja kehittyä martinniemiäisen elämänmenon mukana. Tätä varten kyläyhdistys sivuston ylläpitäjänä on avoin ja toivookin sisältöön vinkkejä teiltä, sivustojen käyttäjiltä ja kyläläisiltä, ja ottaa mielellään vastaan ehdotuksia ja toiveita siitä, miten sivusto voisi kehittää vielä paremmin marttilaisia palvelevaksi. Yhteydenottoa varten on kyläyhdistykselle sähköpostiosoite info@martinniemi.fi

Mutta nyt meillä on ikiomat nettisivut ja tästä on hyvä jatkaa!

Tarja Mannila

Martinniemen nettisivut löytyvät osoitteista:
www.martinniemi.fi

Saajan tili-numero	144530 - 110085	TILISIIRTO Vain kotimaan maksuliikenteessä		
Saaja	Martinniemen kyläyhdistys ry	Jäsenmaksu 2011		
Maksaja		Nimi: _____		
Allekirjoitus		Osoite: _____		
Tilitä nro		Postitoimipaikka: _____		
		Viite	8510	
		Eräpäivä	Euro 10€	

Martinhovi on elämyskartano

Martinhovissa ovat puhaltaneet uudet tuulet syyskuusta lähtien. Komeaa pytinkiä pyörittää nyt Elämyskartano Martinhovi Oy eli Sanna Kuronen ja Toni Huhta Oulunsalosta. Aivan vierailta vesillä yrittäjäpari ei ui, sillä Tonin edesmennyt isä hankki Martinhovin kiinteistön vuosituhannen vaihteessa. Vuonna 2007 se siirtyi hänen kuolinpesälleen, jolta Toni sen sitten lunasti itselleen.

Millaisia elämyksiä Martinhovi tarjoaa?

- Olemme tilausravintola, joka järjestää myös erilaisia teemailtoja, eli ruuan lisäksi tarjolla on jotain ohjelmaa. Häiden, pikkujoulujen ja syntymäpäivien lisäksi meillä on ollut esimerkiksi viikinki-iltoja ja yritysten virkistyspäiviä. Ympäristömmehän on jo sinänsä elämyksellinen savusaunoinen ja puilla lämpiävien paljuineen. Myös Martinhovin historia on värikäs ja täynnä kiehtovia tarinoita, vastaa toimitusjohtaja ja hovi-neuvos Sanna, jonka vastuualuetta ovat elämyskartanon myynti, markkinointi ja organisointi. Toni puolestaan hallitsee keittiötä, tarvittaessa apukäsien kanssa.

Sanna kertoo, että Martinhovin yläkerta on mietinnän alla. Nähtäväksi jää, tehdäänkö siitä kokonaan asuttava (yläkerran toisessa päässä on asuinhuoneisto) vai kunnostetaanko se esimerkiksi kokoustiloiksi. (SK)

Hannu Gunnarsson

**Vapaita hoitopaikkoja
yksityisellä
perhepäivähoitajalla
Ukkolanperällä,
rauhallisella alueella.**

**Eeva-Kaisa Taivaloja
Ukkolanperäntie 42
puh. 040-524 9538**

Nimitysuutisia

Tasavallan presidentti on 26.11.2010 myöntänyt Oulun seudun ympäristöjohtaja, FM, DI Pekka Vuononvirralle ympäristöneuvoksen arvonimen.

Pekka Vuononvirta on keskeisellä tavalla vaikuttanut pitkään kunnallisen ympäristönsuojelun kehittämiseen, sen eteenpäin viemiseen käytännön tasolla sekä usean kunnan yhteisen seudullisen ympäristötoimen käynnistämiseen.

Pekka Vuononvirta on toiminut useaan otteeseen asiantuntijana sekä valtakunnallisissa toimikunnissa että kansainvälisissä foorumeissa.

Erilainen järjestötoiminta, erityisesti Oulun ja Haukiputaan merialueiden vesiensuojeluun ja kalastukseen liittyvät asiat ovat olleet Vuononvirran merkittävää vapaa-aikaan liittyvää toimintaa. Seurakunnan luottamustehtävät sekä ammattijärjestötoiminta ovat laajentaneet merkittävästi Vuononvirran yhteiskunnallista katsantokantaa.

**Pekka Vuononvirta menossa kalalle
Halosenlahdella.**

MARTINNIEMI-KALENTERI

2011

ON MYNNISSÄ

**K-EXTRA
MARTINNIEMESSÄ**

10€

Julkaisija: Martinniemen kyläyhdistys ry
Varat käytetään Martinniemen alueen kehittämiseen

Pikku vikoja –

Martinniemen kyläyhdistys järjesti teatterimatkan 20. marraskuuta. Ohjelmassa oli Oulun kaupunginteatterin Katsastus-näytelmä.

Kurtinhautalaisen Joni Skiftesvikin luomat kulttihahmot Viltteri, Mallu, Öövi, Junnu ja Osku kumppaneineen sekä sympaattinen Hillman-auto ovat houkuttelleet martinniemeläiset teatterimatkalalle. Martinniemen kylätuvan edestä lähtevään onnikkaan nousee myös itse kirjailija, joka jutustelee Oulun kaupunginteatterin suurella näyttämöllä nähtävästä näytelmästäan kyytiläisten kanssa.

Skiftesvik kirjoitti näytelmästä kaksi versiota, sillä ensimmäinen jäi himpun verran lyhyeksi. Hän sai vaikuttaa muun muassa näyttelijävalintoihin ja kävi seuraamassa harjoituksia. Valmiin esityksen hän on nähnyt neljästi.

heleppo korjata

Mihin Katsastuksen suosio oikein perustuu? Näin kirjailija Joni Skiftesvik miettii:

– Tarina on inhimillinen ja tuttu. Moni tuntee samanlaisia vilttereitä, malluja ja öövineitä. Persaukinen nuoripari rimpuilee yhteisen elämänsä alkutaipaleella. Vaikeuksia on vaikka muille jakaa. Huumori auttaa jaksamaan ja tarkoitus pyhittää keinot. Jotakin hyvin suomalaistakin jutussa on, olisiko sisua?

Tuomo Aitan ohjaaman näytelmän tapahtumat rullaavat vuokraisännän puheilta hääremuun, nakkikopille, synnytylaitokselle, surkuhupaiselle katsastusreissulle Haaparannalle... Katsastuksen teatteriversio ei suinkaan ole yksi yhteen vuonna 1988 tehdyn samannimisen elokuvan kanssa, vaan Skiftesvik on kirjoittanut mukaan jopa kokonaan uusia kohtauksia.

– Näytelmä pohjautuu neljään novelliini: Vanha mies, Näprääjä, Katsastus ja Vainajan veli. Kyllä se on elokuvaa laajempi tarina martinniemeläisestä nuoresta parista, kirjailija korostaa.

Matti Ijäksen ohjaamasta elokuvasta tuttuja vuorosanoja, kuten ”mee veivaan Vovogaas” ja ”pikku vikoja – heleppo korjata”, lausutaan myös näyttämöllä, mutta osa legendaarisista lentävistä tokaisuista ja lakonisista kommentteista on viilattu uuteen muotoon. – Totta kai on haaste tuoda kulttielokuva näyttämölle, mutta koska suuri näyttämö on lähtökohtaisesti täysin eri apparaatti kuin tv-elokuva, en osaa kokea tätä ahdistavana kilpailuasetelmana, ohjaaja Aitta sanoo.

Lysmyrhytisenä Viltterinä nähdään Marko Tiusanen ja hänen neuvokkaana nuorikkonaan Merja Pietilä. Öövinin, vanhan raggarin roolin näyttelee Hannu Kangas ja Junnun, Mallun nössömäisen veljen roolin Aki Pelkonen. Hulvatto mana pastori Marutsellana nähdään Timo Reinikka. Hillman-autosta on tullut teatterilaisten lemmikki. Auto haettiin teatterille romuttamolta Turun saaristosta ja rassattiin näyttämökuntoon suurella rakkaudella.

Rakennuspuita läheltä

Tiina Makkosen lavastuksessa on harvinaisen paljon syvyyttä, ja tapahtumat vieritetään aivan takanäyttämölle saakka. Näyttämö pyörii välillä todella vauhdikkaasti ja autojen ehdoilla, mutta etenkin väliajan jälkeen otetaan rauhallisemmin. Näytelmässä on tummia, syviä juovia – hellyyttä, herkkyyttä ja kipeyttä – enemmän kuin elokuvassa.

Onko tarinalla todellista taustaa?

– Olen aikaisemminkin vastannut, etten siirrä teoksiini henkilöitä ja tapahtumia sellaisenaan. Olen ottanut tavakseni upottaa niihin jotain kotikylääni liittyvää, ja Katsastuksessa ovat esimerkiksi Martinniemen puukoulu ja Kurtin-haudan metsä. Rakennuspuina käytän usein jotain omakoh-

Kati Leinonen

Öövininä Hannu Kangas ja Viltterinä Marko Tiusanen.

taisesti koettua, jotain kavereideni kokemaa, jotain kuulua, mutta valtaosa on mielikuvitukseni loihtimaa, Skiftesvik vastaa.

Esimerkiksi näytelmän alussa nähtävä vuokra-asunnon haku liittyy hänen omaan elämäänsä repliikkejään myöten.

– Haimme Hilkan kanssa asuntoa emmekä olleet vielä ehtineet naimisiin. Vuokra-isäntä kysyi: ”Onko sitä tullut käytyä papin aamenella?” Vastasimme hänelle, että tarkoituksemme on käydä aivan lähiaikoina, johon vuokra-isäntä tokaisi: ”Morsian voi heti muuttaa, sulhanen sitten perässä.”

Skiftesvik jatkaa, että myös auton käyttäminen katsastuksessa Ruotsissa juontuu hänen nuoruusvuosiinsa.

– Monet martinniemeläiset pojat kävivät olemassa Ruotsissa ja saivat hankittua auton, joka sitten piti katsastaa rajan takana. Näytelmän Hillman-auto on minulle hyvin tuttu. Niin kuin Viltterikin rakastaa ”Hilmaansa”, myös minä rakastin omaani, jonka sain hankittua armon vuonna 1970 käytyäni ensin Matti Vuononvirran puheilla pankissa. Päällepäin autoni oli komea, muuten huonossa kunnossa. Ihmeellinen oikuttelija se oli, Skiftesvik nauraa.

Teatterireissulle osallistui yllätysvieras – näytelmän isä, kirjailija Joni Skiftesvik.

Hänen Hilansa teki temput eikä käynnistynyt, kun Hilkan synnyttämisen aika koitti. Näytelmässä Viltterin Hilma leviää, eikä siitä ole kускаamaan Mallua synnytykselle.

Skiftesvik on tyytyväinen teatterilaisten toteutukseen:

– Näytelmä on oikein onnistunut, vaikka ensin minua pelotti, että mitenköhän teksti toimii näyttämöllä ja viekö oikea auto liian suuren huomion. Mutta siinä se on kuin yksi näyttelijöistä. Roolisuoritukset ovat erittäin hyviä, ja musiikkia on mukana mukavissa määrin. Pankaapa merkille, miten hyvin Oulun kaupunginteatterin näyttelijät lausuvat! Toivottavasti pyörivä näyttämö toimii tänään, sillä eilen se piiputti.

Martinniemeläiset purkautuvat onnikasta torinrannassa ja astelevat odottavin mielin Oulun kaupunginteatteriin. Paluumatkalla jaetaan kommentteja:

– Nytpä tiedän, millainen aukko minulla on ollut siviilytyksessä, kun en ollut Katsastusta edes elokuvana nähnyt, sanoo Anna-Kaisa Nevalainen.

– Hyviä näyttelijöitä. Ovat vissiin ennenkin harrastaneet tuota touhua, myhäilee Pete Nevalainen.

Pentti Lahdensivu löysi Katsastuksesta tuttuja aiheita: – Tuollaistahan se oli elämisen tyyli nuoruudessamme. Toisaalta nuorenparin yhteiselämän alku on varmaan yhtä takkuista tänäkin päivänä.

Liisa Takalo löysi Katsastuksesta sellaista touhua ja puhetta, jotka olivat tuttuja 60-luvun Martinniemessä. Pastori Marutsellasta hänelle tuli mieleen eräs kalakerholainen, joka veti Maruzella-iskelmää monissa kerhon pikkujouluissa.

Aku Vuononvirta toivotti kyläyhdistyksen puolesta matkalaiset tervetulleiksi. Tienpäälle lähdettiin työväenyhdistykseltä vuokratulla linja-autolla.

– Kyllä ne olivat kovia aikoja, muistelee Esko Mäkelä, jonka mielestä teatterissa kannatti käydä.

Tuula Liedes korostaa näytelmän huumoria ja kiittelee, että vielä saa jossakin nauraa.

– Katsastus oli hieno, hehkuttaa Paula Kauppila.

– Oikein hieno! Mallun rooli perhettä pystyessä pitävänä voimana oli näytelmässä vahvempi kuin elokuvassa. Pidin siitä, että mukana oli vakavampiakin juttuja, Lauri Kauppila miettii.

Kun kirjailija poistuu linja-autosta kotipysäkillään, hän saa teatterimatkalaisilta ansaitut aplodit. Hänen näytelmänsä meni heittämillä läpi marttilaisten katsastuksesta.

Teksti ja kuvat: Satu Koho

MARTINNIEMEN KYLÄSUUNNITELMA

Repolantien peruskunnostus 2009. Hannu Gummerus

**Kyläyhdistys jakoi Martinniemen koteihin lokakuussa 2008 kyläkyselyn, jossa martin-
niemeläiset saivat kertoa näkemyksiään kylänsä heikkouksista ja vahvuuksista, mitä
täältä puuttuu ja mikä heitä erityisesti risoo ja ilahduttaa. Kyselyn keskeisimpiä tu-
loksia esiteltiin Marttilaisen ensimmäisessä numerossa huhtikuussa 2009, mutta toi-
sin kuin luvattiin, kyläkokousta kyläsuunnitelmasta ei järjestetty. Paljon on ehtinyt vet-
tä virrata Kiiminkijoessa, kunnes suunnitelma saatiin virallisesti valmiiksi. Lopulliseen
muotoonsa tämän ”paikallisen kehittämisen työkalun” muokkasivat Timo P. Karjalai-
nen ja Kai Harju. Tässä kyläsuunnitelma kokonaisuudessaan, olkaapa hyvä. Se on esil-
lä myös nettisivuilla www.martinniemi.fi.**

Kyläsuunnitelma on paikallisen kehittämisen työkalu, jonka avulla Martinniemi voi määrätietoisesti toimia tärkeinä pidettyjen asioiden toteuttamiseksi. Se sisältää sekä päämäärät, joihin pyritään, että käytännön toimenpiteitä.

Suunnitelma auttaa keskustelussa ja yhteistyössä kunnan ja muiden toimijoiden kanssa sekä hankkeiden saamisessa alueelle koko Martinniemen kehittämiseksi. Tärkeintä on ollut saada aikaan suunnitelma, joka kertoo selkeästi kylän kehittämistavoitteet ja –toimenpiteet.

Kyläsuunnitelman tarve on ilmeinen: Martinniemi kasvaa ja tarvitsee ajan tasalla olevia julkisia investointeja. Ympäristöasiat puhuttavat, kylän yleisilme ja tieolosuhteet vaativat kohentamista. Monia julkisia palveluja on ajettu alas, martinniemeläiset joutuvat entistä useammin hakemaan palveluita kuntakeskuksesta ja aikaisempaa useammin myös kaupungista.

Haukiputaan kunta liittyy Ouluun vuoden 2013 alusta, jolloin Martinniemestä tulee osa Oulun kaupunkia. Neuvotteluissa Oulun lähidemokratia-, alue- ja yhteisötoimin-

nan kanssa kyläsuunnitelma on hyvä apuväline kertomaan mihin suuntaa Martinniemeä halutaan kehittää ja mitä toimintaa ja palveluja sinne kaivataan.

Martinniemen kyläsuunnitelman pohjana on lokakuussa 2008 Martinniemen talouksiin jaetun kyläkyselyn tulokset. Vastauksia saatiin 128 kappaletta, mikä vastaa yli kymmentä prosenttia alueen talouksista. Tämä on kohtuullisen hyvä tulos, varsinkin kun asukkaiden piti itse palauttaa lomake kylän kauppoihin. Kyselyyn vastanneet asuvat melko tasaisesti eri puolilla Martinniemeä ja heitä oli kaikista aikuisikäryhmistä (vanhin on syntynyt vuonna 1922 ja nuorin 1990).

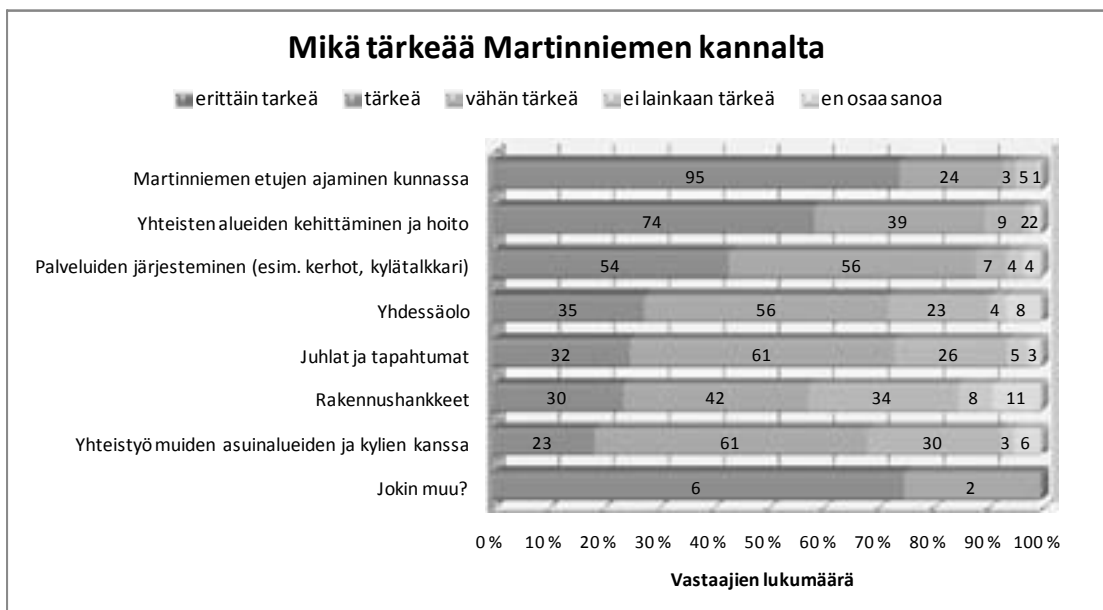
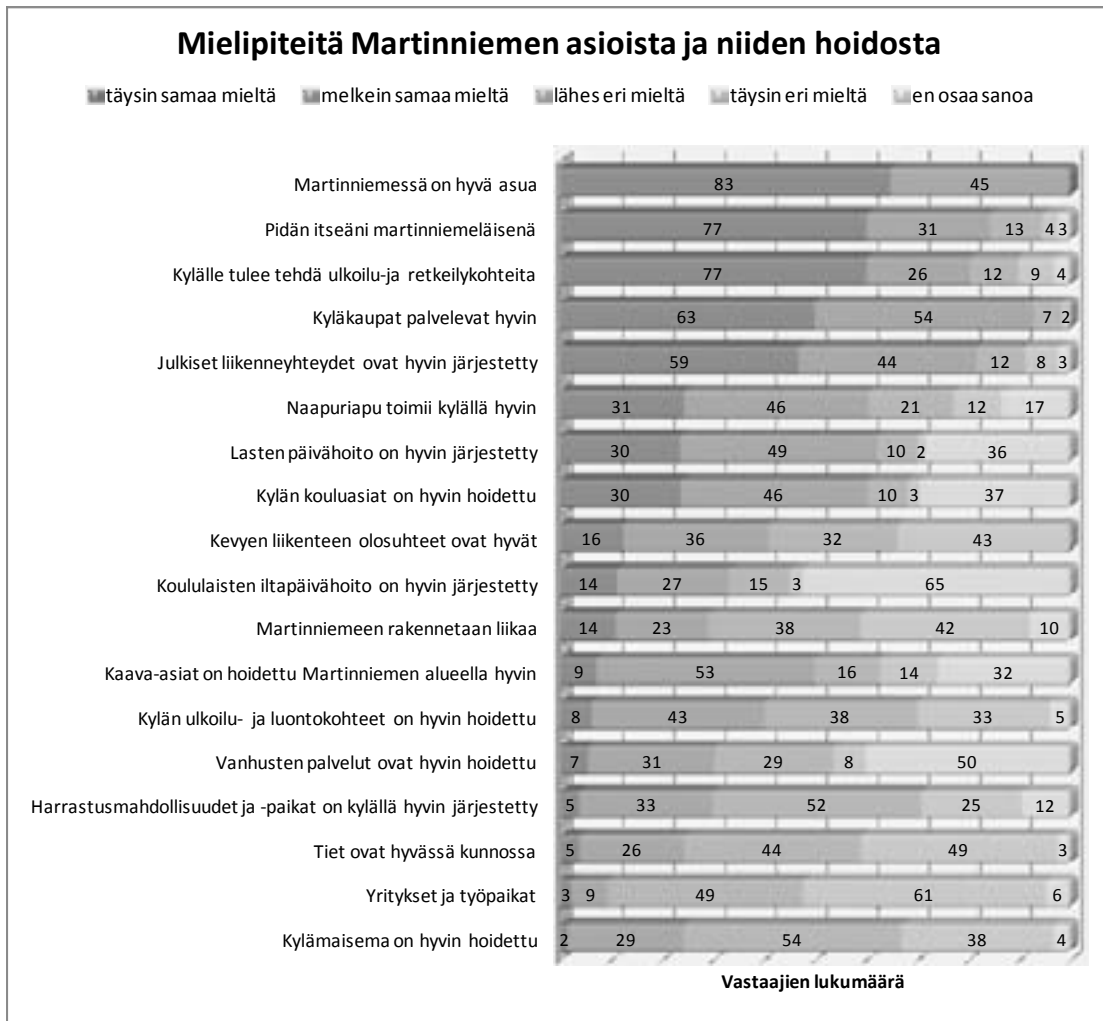
Nyt valmistunut kyläsuunnitelma on suunnittelutyöhön osallistuneiden kyläläisten yhteinen näkemys kylän kehittämisestä. Tarkoitus on vuosittain seurata ja päivittää kyläsuunnitelmaa, joten kaikki kyläläiset voivat myös jatkossa olla mukana päivittämässä kyläsuunnitelmaa omilla näkemyksillään ja ideoillaan sekä omalla osallistumisellaan toimenpiteiden toteuttamiseen.

3. Martinniemi tilastojen valossa

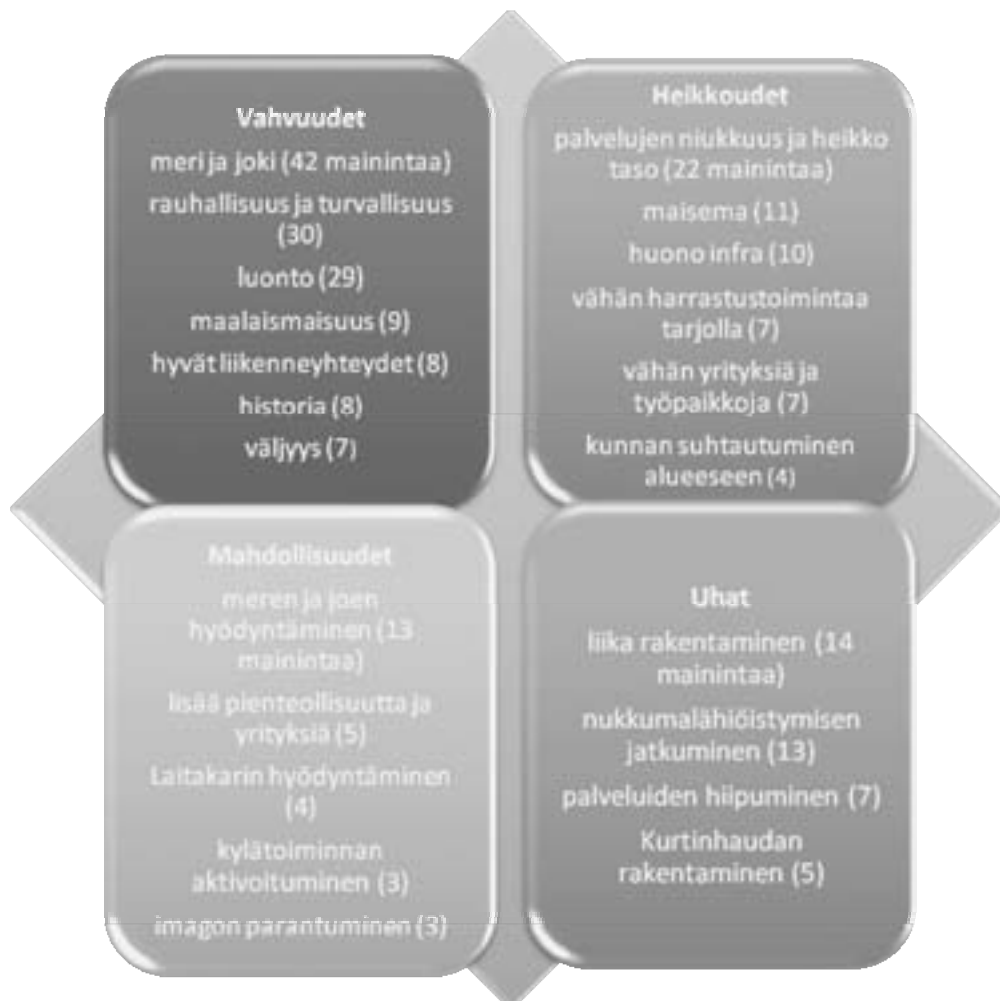
Tilastokeskus on luokitellut Martinniemen keskiostovoimaiseksi pientaloalueeksi maaseutumaisella haja-asutusalueella.

Martinniemi	<ul style="list-style-type: none"> • Alueen pinta-ala (km²) 10.60 • Asukastiheys (henk/km²) 193.1
Asukkaat	<ul style="list-style-type: none"> • Keski-ikä 36.2 • Koulutettuja (%) 65 • Ruotsinkielisiä (%) 0 • Keskityömatka (km) 25 • Työttömyysaste (%) 20 • Asukkaiden mediaanitulot (e) 15221 • Asukkaiden keskitulot (e) 17664
Työpaikkoja 206	<ul style="list-style-type: none"> • Työpaikkaomavaraisuus (%) 28 • Keskityömatka (km) 13 • Yritystoimipaikkoja 69
Asuntoja 843	<ul style="list-style-type: none"> • Kerrostaloissa 12 % • Pientaloissa 87 % • Keskipinta-ala 83 m² • Asumisväljyys 33 m²/as
Talouksia 794	<ul style="list-style-type: none"> • Maatalouksia (%) 1 • Johtajatalouksia (%) 4 • Keskiluokkatalouksia (%) 17 • Työväestötalouksia (%) 32 • Henkeä/talous 2.5 • Omistusasunnoissa (%) 76 • Talouksien mediaanitulot (e) 32701 • Talouksien keskitulot (e) 35624 • Talouksien keskivelat (1 000 e) 48 • Talouksien varallisuus (1 000 e) 26

4. Kyläkysely tuloksia

5. Kylän vahvuudet, heikkoudet, uhat ja mahdollisuudet

Vahvuuksista kyläkyselyn mukaan Martinniemen selkein on merellisyys, Kiiminkijoki ja yleensäkin luontoympäristö: ”Meri tekee Martinniemestä ihanan paikan asua”. Lisäksi Martinniemi koetaan rauhalliseksi maa- ja metsäympäristöksi. Asukkaat pitävät vahvuutena myös hyviä liikenneyhteyksiä ja alueen historiaa.

Heikkouksista nousevat esiin palveluiden puute ja niukkuus, eritoten esiin nousevat nuorisotilojen ja terveyspalveluiden (neuvola, apteekki) puute. Maiseman hoitamattomuus on kylän selvimpiä heikkouksia, samoin tiestön ja muun infrastruktuurin puutteet tai kunto: ”Kylän keskustan yleisilme on hyvin alakuloinen ja hoitamaton. Tiet ovat paljolti huonossa tai erittäin huonossa kunnossa. Risukoita ja pusikoita riittää”. Pyöräteiden ja katuvälöiden puute, tiestön yleinen kunta saivat runsaasti huomioita kyläkyselyssäkin.

Uhkana Martinniemen kehitykselle kyläläiset näkevät liiallisen rakentamisen, mikä heikentäisi alueen rauhallisuutta ja väljyyttä. Pelkkä asuinrakentaminen jatkaisi alueen lähiöistymistä (”kylä näivetty nukkumalähiöksi”)

Martinniemeläiset haluavatkin alueelle lisää pienteollisuutta ja yritystoimintaa, se nähdään **mahdollisuutena**. Meren ja joen hyödyntäminen (”Merellisuuden hyväksikäyttö, Laitakarin kunnostus siihen tarkoitukseen”), virkistykseen, veneilypalveluiden kehittämiseen ja matkailuun nähdään hyvänä olemassa olevana mahdollisuutena ja vetovoimatekijänä.

6. Tavoitteet

7. Kyläkyselyn suoria vastauksia palvelutarpeista ja hankkeista

Julkiset palvelut

- Neuvolaa kaivataan takaisin, alueella on paljon pikkulapsia ja kotiäitejä (suurperheitä) ja kulkeminen ilman autoa keskustassa hankalaa
- Lääkärin vastaanottomahdollisuus tai terveyshoitajan vastaanotto puuttuvat, terveyspalvelut ovat tärkeitä etenkin eläkeläisille, joilla on rajoitettu mahdollisuus liikkumiseen
- Apteekki -palveluilla on Martinniemessä kysyntää, vaikka "lääkekaappi" kauppaan –tyyppisenä
- Kunnallisessa päivähoitossa on marttilaisten mielestä liian isot ryhmät
- Martinniemen kirjasto on tärkeä, kirjasto haluttaisiin useammin auki
- Eläkeläisten harrastetiloista on puutetta
- Martinniemeen olisi hyvä saada asianmukaiset nuorisotilat

Kaupalliset ja muut palvelut

- Martinniemessä pitäisi olla kioski-grilli, joka on auki myöhempään
- Pankkiautomaattia kaivataan ja tarvitaan kylässä

Tiestö, kevyen liikenteen väylät, valaistus ja liikenneyhteydet

- Martinniemen tiet ovat erittäin huonossa kunnossa, pinnoitteet ovat kuluneet ja halkeilleet, tiet kuopilla ja korjaamatta
- Pyöräteitä tarvitsevat eteenkin koululaiset, pyörätie puuttuu Häyryseniemestä Martinniemeen
- Lisäksi pyörätie Martinniementie-Repolantie-Kurtintien loppuosa on saatettava kuntoon
- Talvella teiden auraus vähäistä tai hoidettu huonosti
- Katuvaloja on lisättävä: ne ovat laadultaan huonot, eivät valaise tai puuttuvat kokonaan vaarantaen lasten ja aikuistenkin liikkujien turvallisuuden
- Katuvalaistusta lisättävä kiireellisimmin Ollilantien, Maijantien ja Simpantien varsilla
- Putaankylälle tarvitaan katuvalot välille Kropsuntie-Taatanperä
- Luotsintie on huonokuntoinen ja korjaamisen tarpeessa aina kalasatamaan asti
- Aallonmurtajatie Mustakarin saareen pitää kunnostaa, tie kuopilla ja pinnoite pahasti lohkeillut
- Martinniemeen tarvitaan merkitty ja valaistu kuntopolku
- Kurtinhautaan täytyy saada pyöräteitä ja kunnan katuvalot
- Kurtintielle tarvitaan hidasteita, tiellä ajetaan reiluja ylinopeuksia
- Mäntytien pyörätielle kaivataan betoniporsasta
- Bussiyhteydet Ouluun pitäisi saada paremmiksi
- "Citybussi" Haukiputaan keskustaan uusi idea
- Liikennekulttuurin opetusta ja valvontaa nuorisolle, mopopojat ja tytöt kuriin

Työpaikat ja yritykset

- Martinniemessä asuville kaivataan töitä omasta kylästä tai läheltä
- Satama-aluetta voidaan kehittää yritysalueena
- Pienteollisuutta tulisi saada lisää Martinniemeen

Kaavoitus ja rakentaminen

- Kurtinhaudan rantametsää ei saa tuhota rakentamisella, päätetystä suojelusta on pidettävä kiinni
- Kaavoituksessa pitäisi suosia OK-rakentamista että kyläidylli säilyisi
- Rivitaloasuntoja tarvitaan lisää, etenkin nuorille edullisia vuokra-asuntoja
- Tarvitaan yleinen leikkipuisto lapsille, mihin saisi päivälläkin mennä mäkeä laskemaan ja kiikkumaan
- Repolantien leikkipuistoon kaivattaisiin vähintäänkin pari vauvakeinua ja valot, lisäksi kiipeilyteline ja eri kokoisia liukumäkiä ja -tunneleita

Harrastukset

- Kaivataan tiedotusta siitä mitä ja milloin Martinniemessä voi aikuinen harrastaa
- Hiihtomahdollisuudet huonot, paitsi jäällä

Ympäristö

- Pusikoituminen tulee estää niin kylällä, kuin ranta-alueilla
- Martinniemen kauppojen ympäristö ei ole asiallinen
- Martinniemen keskusta rempallaan: katunäkymä Siwasta Repolaan päin vesakkoa, epäsiisti, ei pyöräteitä, tien ja valojoen kunto niin ja näin. Näkymä on lähes slummimainen, tarvittaisiin uusi kaava, johon suunnitellaan liikerakennukset
- Istutuksia, kiveyksiä ja pyörätie läpi keskustan
- Tien varret roskia, särkyneitä pulloja yms. täynnä
- Rannat ovat hoitamattomia
- Jätteiden keräyspiste tarvitaan

